
TAJON GOTZAINA, FROYA TA EUSKALDUNAK (VII GIZALDIAN)

Bixente Latiegi'ren "Eleiz Edesti Sorta"ko bederatzi liburuetatik azkenengoa "Euskal kristautasunaren Sendokuntza" bigarrenaz irakurten nabil.

Jazokizun arrigarri bat irakurri dot eta onen baria emon nai dautset irakurleai idaz-lan onetan.

Ikusi aurretiaz, nai izan ezker, 395 orrialdean Tajon gotzainaren agiria lateraz, Kiriko Bartzelona'ko gotzainari egindako eskutitz baten eta 154n. orrialdean gure Bixente'ren azterketa sakona, zurra eta azterbidekoa.

AGIRI-ZATIAREN ITZULPENA

"Ba daki berorrek zelako aldia izan zan, suge okertu batek bere ago pozoitutik batzuren buruetan azi txar lez, zoragarria erein ebenekoa..

"Orduan iruzurtu ebazan gogo okerbideratuak artu bear eben bide zuzenetik maltzurkeriz alboratzeko. Aldi ori izan zan arako Froia, gizon atsitu zoroak aginpidea oker-bidez eskuratuz eta bere ilketarako laguntzaille okerrak artuz ainstesteraño ausartu zan aldikoa: Txindasbinto errege zuzen eta jainko-otsein aundiaren aurka maltzurkeriz matxinada sortu eta alegin arroagaz kristiñauen aberria indarkeriz menperatzeko alegina egin ebaneakoa.

"Ekintza ilgarri ori zala-ta euskaldunen erri basatia Añamendi-ganetik jatzi, iberoen aberrira sartu eta askotariko arrapaketa zapaldu eban.

"Au samintasuna! Zori txar orren aunditasunak ez dau izten zelakoa izan zan esateko asmoa beteten! Baiña, azkenean, gogoa ikaratzen dauan dardara alboratuz, gauzea agertu egin bear da.

"Kristiñau askoren odol errubakoa isuri da. Batzuk aitzokadaz eriotzarako zaurituak izan dira, beste batzuk izkillu jaurtikiakaz eta asko beste izkillu batzukaz zaurituak, baituta croan dabez kopuru aundiak eta arrapakin ugariak arrapatu.

"Guda zoritxarrekoa Jainkoaren eleizetara be sartu zan eta altara santuak apurtu dabez, abade askori samea ebagi dautsee eta illen gorpuak txakurren naiz egazti arrapakinñen jangai geratu dira.

"78n. salmoak zeaztuten dauana oso-osoan bete zan alako zoritxarren".

TAJON NOR ZAN

Lekaidetxe bateko abata zala egin eben Salduba edo Zaragoza'ko gotzain gure Tajon.

Izaeraz asarrekoa eta zuzen-zalea agertzen da Bartzelona'ko gotzainari egin eutsozan eskutitzetan. Eleiz nai erri-jakintzan oso landua zan, liburu santuak azaltzen be trebea eta arazoak aztertzen zorrotza.

Antza dagoanez, azterketarako zorrotzasun ori ez eban artu gure asabak zakartzerakoan eta bere asarrekoitasuna bai arto eban arein aurka.

Eta ez gaitu arritzen jokabide orrek, gure asaba areek bizigotai emondako jipoia izugarria izan zan-eta.

Azkenean Froia garaitua eta ezpataz erailla izan zan, baiña Rezesbinto errege irabazlea aundikiro sartu zan Toledo'ko VIII kontziliara. Orduan be "Domuit Baskones" oiuegingo eben pozez.

EUSKALDUNEN APENTZA IZAN ZAN

Euskaldunak beti bisigotakaz egoaldean eta frankiarrakaz iparraldean burrukan ibilli ziran.

Egoaldean gudaldi aundi bat izan eta euskaldunak lurralde batzuk galdu-ondoren izan zan Tajon gotzainak zeaztuten dauan ori. Ez zan izan erlejiño-arazoa, gudako ekiñaldia eta lurralde galduak eskuratzeko ekintza baiño. Bai bizigotak eta bai euskaldunak kristiñauak ziran. Orrellan izan ez ba'litz zalantza barik esango eban Tajon'ek, poz aundiz, baiña ez diño euskaldun areik jentillak ziranik.

TAJON"EN IDAZKIARI OARRAK

1ª.- Idazkia 68n. salmoak diñoana azalduz egiña da eta salmo au dan lez idazkia be "elejia" deritxon idaz-tanekerakoa. Orregaitik edestilariak arretaz irakurri bear dau, elertia alboratuta.

2ª.- "Ez da aitzu bear Tajon asarrekoa dala. Ori argi agertzen da berak Braulio gotzainari egindako idazkietan. Ori be ez dau aitzu bear edestillariak.

3ª.- Kontuan arto bisigoten artean erlejiñoak eta politikeak euken batasuna, Toledo'ko Kontzilioen giroan.

4ª.- Guda-giroan euskaldunak kristiñau asko il ebezan, baiña ez gudadik kanpoan. Esango eban Tajon'ek!

5ª.- Tajon'ek ez dau edesten ikusi ebana. Elertia egiten dabil, eleji-arloan.

6ª.- Egia ete da abadeak il eta altarak apurtu ebezala? Esaldi orreik ba-dauke iperbole-antza, elerti-giro aretan.

7ª.- Egia etc da katigu asko croan ebezala? Ezetz dirudi. Katiguak edo baituak croan baiño askoz oba eben euskaldunak katiguak iltea. Katiguak eragozpen jakezan, besterik ez.

8ª.- Egia etc da aberastasun asko eskuratu ebela? Orrek ba-dauko egi-antza.

9ª.- Froia'k ez eban jokatu kristiñauen aurka. Gaiñera bisigoten laguntzaillea zan. Ez eban besterik bear, euskaldunakaz bat egin eta galdutako lurak eskuratzea baiño.

OLAZAR'TAR MARTINEK